

Mit tud a nő?

Interjú Ferenczi Andreával, a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség elnökével

„Azt tapasztaltam, hogy a magyar nők kiemelkednek tehetségben, szépségben, ízlésben. Természetes számukra, hogy munkájukban és a családjukról való gondoskodásban egyaránt megállják a helyüket, és mindezt oly észrevétlenül teszik immár évszázadok óta, hogy szinte senki nem figyel fel érdemeikre” - mondja Ferenczi Andrea a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetség elnöke, aki már tizenhat éve munkálkodik a női esélyegyenlőség érdekében. Célja a nőket karrierjük kiteljesedésében és vezetői pozíciók elérésében segíteni olyan nyugati minták átvétele és megvalósítása révén, amelyek összhangban vannak a magyar kultúrával.

Miért van szükség a 21. században olyan civil szervezetre, amely a nők karrierjével foglalkozik? Az emancipáció térhódításával nem került sínre ez a kérdés?

- A kilencvenes évek elején egy hirdetésre felfigyelve részt vehettem az első, amerikai nők által szervezett női konferencián itt Magyarországon. Nagyon elgondolkodtatott, amikor azt hallottam, hogy az élet negyven felett kezdődik. Amerikában már régen felismerték, hogy egy középkorú hölgy, aki már felnevelte a gyermekeit, és még munkahelyi gyakorlat is van a háta mögött, sokkal alkalmasabb nagyobb projektek lebonyolítására vagy egy vállalkozás elindítására, mint a fiatalabb korosztályok. Ennek népszerűsítésére jöttek az új, demokratikus Magyarországra sikeres amerikai nők, köztük valóban nagyon sikeres üzletemberek, és erről próbálták meggyőzni a rendszerváltás utáni új időszakban helyüket kereső asszonyokat. A legjobban az tetszett - és azóta én is ezt igyekeztem itthon megvalósítani -, hogy egyéni életpályák bemutatásával adtak inspirációt. A legtöbb ilyen jellegű konferencia arról szól, hogy mi van a törvényekben, és mit akar az Európai Unió, de kérdelem én: nem sokkal jobb, ha kiáll a közönség elé egy üzletasszony vagy egy női politikus, és azt mondja, hogy én ezt így és így csináltam, és idáig jutottam vele? Egyébként az Európai Unió ezen a területen szinte mindent Amerikából vett át. Az esélyegyenlőség kérdése az üzleti életben, a projektmenedzserkedés és a pályázatok rendszere mind amerikai találmány. Csak az európaiak túlbonyolítják, mert túl nagy a bürokrácia.

Mióta próbálják befolyásolni a magyar társadalmat, hogy a régi reflexek helyett újakat alakítsanak ki a nőkkel kapcsolatban? Milyen szövetségeseket sikerült találni a tengerentúli szemlélet népszerűsítésére?

- 2003-ban huszadmagammal megalapítottuk a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetséget, mára hetvehatan vagyunk, és az ENSZ-ben az első magyar civil szervezetként elnyertük a „Consultative NGO” státuszt. Legtöbbünk háta mögött már tapasztalat és karrier állt: volt köztünk egy médiaügynökség vezérigazgatója, de kommunikációs szakember, egyetemi tanár és ügyvéd is. Mindannyian önkéntes alapon vittük a tudásunkat ebbe az egyesületbe. Európai uniós szinten is összefogtunk több politikussal: dr. Gurmai Zitával és Herczog Edittel, akik az MSZP listájáról jutottak be az Európai Parlamentbe.

Jobboldalon nem találtak szövetségest?

- Dehogynem, csak Európában elsősorban a szocialista pártok napirendjén szerepel a női esélyegyenlőség kérdése. A konzervatívoknál inkább az az uralkodó szemlélet, hogy a nőnek otthon kell maradnia. Mi nem akarjuk a nőket erről lebeszélni, tehát akinek kiteljesedik az élete abban, hogy gyermekeket vár, és a családját gondozza, hatalmas dolgot hoz létre. Viszont fel kell hívni a figyelmét arra, hogy mi lesz, hogyha felnőnek a gyermekei, honnan lesz például nyugdíja. Ezért mi azt tanácsoljuk a nőknek, hogy ha otthon is maradnak, képezzék magukat, mert negyven-ötven éves korukban is elmehetnek majd dolgozni, ahhoz viszont tanulni kell.

A munkába állás előbb-utóbb elkerülhetetlen, hacsak nem egy olyan férjet talált az ember, aki élete végéig eltartja. De ez meglehetősen ritka mifelénk. A fiatal nők többsége folyamatosan abban a stresszben él, hogy a nagy versenyben lemarad valamiről, ha nem csinál gyorsan karriert, miközben gyerekeket is szeretne szülni. Úgy gondolom, hogy egy nőnek az ideális időszak a gyermekszüléshez a húszas életevekben, esetleg a harmincas éveiben van. Tehát a nő, amikor tud, és lehetősége van, időben menjen férjhez, vállaljon gyermekeket, és higgye el, hogy semmiről nem késik le.

Ez ugye a klasszikus és optimális megoldás, de mi lesz akkor a karrierrel, amit önmaguk fejleszteni szeretnének?

- Ha pusztán a karrier szempontjából nézzük a nők életét, akkor elmondhatjuk, hogy a női lét maga egy „karrierbuktató”. Teljesen érthető, hogy számukra bizonyos életszakaszokban nem a karrier az első. Emiatt sok munkaadó úgy gondolja, hogy a nő „megbízhatatlanabb” munkaerő, mint a férfi, hisz nyilvánvalóan több családi teher nehezedik rá, ezért nem mindig tud úgy megfelelni a munkahelyén. Sajnos valóban tipikus hiba, ha egy kismama a szülés után „leereszt”, intellektuálisan a kisgyerek szintjére kerül, netán ruházatában is elveszti azt az igényességet, ami a szülés előtt jellemezte. Mi arra hívjuk fel az ilyen anyukák figyelmét, hogy a kisgyermekes éveknek is vége szakad egyszer, eljön az idő, amikor vissza kell menni dolgozni. De egy ötvenes éveiben járó nőnek sem a nyugdíjon kéne elsősorban gondolkodni, hanem meg kell próbálnia pályán maradni. Európa sajnos öregedő kontinens, a nyugdíjasokat egyre nehezebben tartja el a csökkenő fiatal népesség. Ezért ki kell tolni a korhatárokat, mert ez a társadalomnak is jól tesz, és annak az ereje teljében levő nőnek is, aki a munkavégzés által tovább marad aktív és dinamikus, ráadásul pluszértelmet tud adni korosodó éveinek.

Manapság nem könnyű visszakerülni a munka világába pár év otthonlét után...

- Ha egy anyuka nem akar beszűkülni az otthonlét ideje alatt, még nyertese is lehet annak a pár évnek. Elmehet egy főiskolára vagy nyelvtanfolyamra, és akár egy diplomával vagy nyelvvizsgával gazdagíthatja fegyvertárát. Így versenyképes marad a munkaerőpiacon, illetve saját vállalkozást is indíthat. Mindez alapvetően céltudatosság és szervezés kérdése. Egy családanya logisztikai bravúrokat hajt végre napról napra, a család megszervezése, ellátása a legkiválóbb tréning, amit később a munkában is hasznosítani tud. Ezért a munkaadónak is érzékenyebben és nyitottabban kell a szülés után visszatérőkhöz hozzáállni. Nem értek egyet azzal, hogy a munkaadónak semmi köze a munkavállaló egyéni problémáihoz, családi kötelezettségeihez. A szorgalmas, karrierorientált nő akkor is nagyon jó munkaerő, ha esetleg családi feladatai miatt átmenetileg nem tud úgy megfelelni a munkahelyen, mint egy férfi. Sajnos e miatt a rossz szemlélet miatt kevés a női csúcsetvezető. A vezetői pozíciókért vívott verseny igen kemény, érthető, ha ezt egy nő ritkán vállalja föl. 2006-ban összefogtunk a Szociális és Munkaügyi Minisztériummal és a Procter & Gamble-lel, és megalapítottuk a „Legjobb Női Munkahely”-díjat. Ennek az amerikai cégnek százhetven éves úttörő módszerei vannak a nők foglalkoztatásával kapcsolatban. Egyebek mellett a családbarát szemléletet lehetne eltanulni tőlük.

Ha már az amerikai példánál járunk, mi az, amit még meg lehetne honosítani idehaza, mit tart még példaértékűnek?

- Különféle ösztöndíjakkal sikerült kijutnom az Egyesült Államokba, és tanulnom az amerikai demokráciát. Bejártuk a Capitoliumtól kezdve az összes minisztériumot és a nemzetközi szervezeteket is, melyek Washingtonban székelnek. Óriási nyitottságot tapasztaltam, elképesztő, hogy mi mindent megtesz egy demokratikus állam a polgáraiért, de ami még meglepőbb, az az, hogy az állampolgárnak milyen elképesztő lehetőségei vannak.

Egyszer egy vonaton találkoztam egy idős amerikai házaspárral, akik csupán emberbaráti szeretetből meghívták az egész családomat, mert kötelességüknek érezték, hogy ők, mint amerikai állampolgárok, jót tegyenek egy magyar családdal, amiért Amerika nem segített Magyarországnak '56-ban. Ők egy Marion nevű kis falucskában éltek Indianában, messze a fővárostól, de amikor náluk voltunk, elvittek minket a Capitoliumba a helyi képviselőjükhöz. Teljesen természetes volt számukra, hogy bemutatják neki azt a magyar családot, akit ők meghívtak. Innen merítve az ötletet, 2006 szeptemberében, amikor Washingtonban jártunk, hárman a szervezetünkől szépen besétáltunk Tom Lantos kongresszusi képviselő úr ajtaján, és bemutatkoztunk. Soha nem felejttem el: Annette Lantos fogadott minket, és miután sikerült elmondanunk, hogy miért vagyunk itt, beszólt a férjének: „Tom, fontos emberek jöttek hozzád.” El tudja ezt képzelni Magyarországon?

Azt hiszem, mindjárt a portásnál fennakadtak volna...

- Tom Lantos rengeteget tett Magyarorszáért és az emberi jogokért. Közvetlen tanúja vagyok annak, hogy mit veszített hazánk a halálával, mert azóta is rendszeresen járok Amerikába. Maradtak ugyan kapcsolataink, de nélküle nem lesz könnyű egy ilyen kis országnak, mint a miénk, az amerikaiak térképén maradni. Családjával azóta is jól vagyunk, unokája, Charity itt volt a Magyar Nők Világkonferenciáján, amit 2007-ben rendeztünk. Ő énekelte a Himnuszt.

A honlapjukat elnézve sok befolyásos nő adja nevét a munkájukhoz.

- Szerencsére sokukat sikerült megnyerni az ügyünknek. Göncz Kinga külügyminiszterrel, a lengyel, az izraeli, a cseh és a kanadai nagykövetekkel is jó kapcsolatokat ápolunk. April H. Foley amerikai nagykövet pedig előadónk is volt számos konferencián. Neki most tartottunk búcsúfogadást a Parlament Vadásztermében. Aliza Bin-Nounnal, az izraeli nagykövet asszonnyal pedig épp a héten ebédeltem együtt. Vladimir Spidla, az Európai Bizottság foglalkoztatásért, szociális ügyekért és esélyegyenlőségért felelős biztosa már kétszer eljött a konferenciánkra. A világ sok tájáról jönnek hozzánk kiváló szakemberek, jók a nemzetközi kapcsolataink, sok jó ötletet lehetne adaptálni Magyarországra, hogy a nők helyzetén javítsunk. Egyvalamit azonban nem szeretnénk szem elől téveszteni: nem biztos, hogy ami külföldön működik, az nálunk is működni fog. Sem a skandináv modellt, sem a francia női lobbiszervezeteknek a prostitúció felszámolására tett kísérleteit nem emelhetjük át egy az egyben a magyar közegbe. A téma természetesen nagyon fontos, de ma Magyarországon sokkal égetőbb probléma a nők munkavállalása. Hazánkban nincs elég ember a munkaerőpiacon, és szerintem a nők jelentik a legnagyobb tartalékot. A mi szervezetünk éppen azért foglalkozik a nők foglalkoztatásával és munkaerő-piaci helyzetével, mert itthon ezzel segíthetünk az ország nehéz helyzetén.

Sok női érdekszervezet elment a militáns feminizmus, a férfiellenesség irányába. Ez nem mindenkinek szimpatikus.

- Az amerikai nőszervezetek nagyon profik, de itthon az ő stílusuk nagyon „nyomulósna” hat. A magyar nők ne is legyenek olyan erőszakosak, mint sok amerikai, ugyanakkor az sem jó, ha a nincs egészséges önbizalmuk. Magyarországon már az is óriási dolog, ha egy nőnek egyáltalán van önbizalma. Az önkéntességet viszont megtanulhatjuk tőlük. Kint sorban állnak az emberek a különféle alapítványoknál, és boldogan vállalnak önkéntes munkát. Amikor mi a hazai egyetemeken járunk road show-szerű népszerűsítő előadásokat tartani, lasszóval kell fogni a diákokat, mert egyszerűen nem érdekli őket olyan munka, aminek nincs közvetlen anyagi következménye.

Miért olyan visszafogott hazánkban a nők politikai szerepvállalása?

- Hagy ajánljam figyelmébe Koncz Katalinnak, a Corvinus Egyetem tanárának a Nők a politikai hatalomban című könyvét, rengeteg érdekes adattal szolgál a témában. Gondolta volna, hogy a rendszerváltás előtt sokkal nagyobb arányban voltak jelen a nők a politikai hatalomban, mint most? Az elmúlt évtizedben például a nők részaránya a magyar parlamentben nyolc és tíz százalék között mozgott. A svédekénél ez negyvenkettő-negyvennégy százalék! De az európai átlag is inkább a húsz százalékhoz közelít. Szerintem tarthatatlan, hogy nálunk ilyen maradjon a nők politikai részvétele, mert ez az egyik oka annak, hogy rossz politikai és társadalmi döntések születnek. A most kialakult válsághelyzetben is megmutatkozott, hogy nagyon hiányoznak a női szempontok döntéseknél. Például a nők sokkal takarékosabbak, sokkal felelősebbek, és kisebb kockázatokat vállalnak, következésképpen a válságmenedzselésben sokszor eredményesebbek tudnának lenni, mint a férfiak.

Névjegy

Ferenczi Andrea a Külkereskedelmi Főiskolán szerzett diplomát Budapesten, német és angol nyelvekből felsőfokú, spanyol nyelvből középfokú állami nyelvvizsgálóval rendelkezik. 1992–95 között USAID-ösztöndíjak keretében szerzett szakmai ismereteket erőművek PR- és HR-részlegeinél, valamint nagy PR- és HR-cégekénél az Amerikai Egyesült Államokban. 2003-ban megalapította a Magyar Női Karrierfejlesztési Szövetséget (MNKFSZ), amely 2009-től a magyar civil szervezetek közül elsőként kapta meg az ENSZ-ben a „Consultative NGO” státuszt. Az elnök asszony a Szociális és Munkaügyi Minisztériumon belül létrehozott „Nők a gazdasági döntéshozatalban” Munkacsoportban és a Parlament Foglalkoztatási és Munkaügyi Bizottságában működik szakértőként. Tagja a 2007-ben alapított, Washington DC-i székhelyű Diversity Spectrum Corporation Vezetői Diversity Tanácsnak. Számos magyar és európai uniós konferencia meghívott előadója, valamint szónoka volt a 2007-ben New Yorkban rendezett World Diversity Leadership Summit világkonferencián.